

Bijlage Beleid Integraal Accommodatie Plan

Gemeente Ridderkerk

Datum: januari 2016

Auteurs: Linda Zwinkels
Joé Bos
Jeroen Bastiaansen

Inhoudsopgave

1. Onderwijshuisvesting	4
1.1. Achtergrond stelsel	4
1.2. Rijksoverheid	4
1.3. Vereniging Nederlandse Gemeenten	5
1.4. Ridderkerk	5
1.4.1. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Ridderkerk 2015	5
1.4.2. Nota Overcapaciteit Onderwijshuisvesting	6
1.5. Aanbod Onderwijsvoorzieningen	7
1.6. Huisvestingsvraag onderwijs	8
1.6.1. Leerlingenprognose	9
1.6.2. Ruimtebehoefte	9
2. Kinderopvang	12
2.1. Rijksoverheid	12
2.2. Ridderkerk	13
2.3. Huisvesting kinderopvang	13
2.4. Huisvestingsvraag kinderopvang	16
3. Sportaccommodaties	17
3.1. Rijksoverheid	17
3.2. Ridderkerk	17
3.3. Stichting Sport en Welzijn	18
3.4. Sportaccommodaties	18
3.5. Huisvestingsvraag sportaccommodaties	21
4. Welzijn	22
4.1. Rijksoverheid	22
4.2. Ridderkerk	22
4.3. Stichting Sport en Welzijn	23
4.4. Welzijn	23
5. Cultuur	25
5.1. Rijksoverheid	25
5.2. Gemeente Ridderkerk	25
6. Overige panden en gronden	27
6.1. Algemeen overige panden	27
6.2. Leegstand	28

7. Maatschappelijk vastgoed	29
7.1. Wet Markt & Overheid.....	29
7.2. Nota Maatschappelijk Vastgoed	29
7.3. Kwalitatieve wensen en eisen.....	30
7.4. Duurzaamheid.....	30
7.4.1 Duurzaamheid en IAP	33

1. Onderwijshuisvesting

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de visie ten aanzien van onderwijshuisvesting.

1.1. Achtergrond stelsel

De bekostiging van schoolgebouwen is al bijna twee decennia een wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten. Sinds 1997 hebben gemeenten een zorgplicht; zij dienen zorg te dragen voor de voorzieningen in de huisvesting op het grondgebied van de gemeente. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bekostiging van nieuwe schoolgebouwen, uitbreiding(en), ingebruikname van bestaande schoolgebouwen, huur tijdelijke huisvesting, herstel constructiefouten, terrein en aanschaf van eerste meubilair en leermiddelen. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de realisatie van gebouwen (bouwheer¹) en de instandhouding ervan, inclusief binnen- en buitenonderhoud, schoonmaak en aanpassingen.

Wijziging onderhoud

Vanaf 2015 ontvangen schoolbesturen voor primair en speciaal onderwijs rechtstreeks van het Rijk de bekostiging voor buitenonderhoud en aanpassing van schoolgebouwen. Deze bekostiging is gebaseerd op het aantal leerlingen (en niet op de grootte van een schoolgebouw). Als gevolg van deze doordecentralisatie zijn schoolbesturen zelf verantwoordelijk voor het gehele onderhoud van de schoolgebouwen. In het voortgezet onderwijs is dit sinds 2005 al het geval.

1.2. Rijksoverheid

In het *Regeerakkoord 2012 “bruggen slaan”* heeft het huidige kabinet onderstaande items benoemd ten aanzien van het onderwijsbeleid:

- Overheveling van € 256 miljoen uit het gemeentefonds richting de lumpsum bekostiging van het basisonderwijs (zogenaamde Buma gelden). *Dit is reeds doorgevoerd.*
- Uitbreiding van het aantal gymnastiekuren van 1,5 tot 3 uur per week. *Hier is nog geen uitvoering aan gegeven; dit heeft zowel consequenties voor (bekostiging) docenten als huisvesting.*
- Optimalisatie van de afstemming en samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en voor- en vroegschoolse educatie (VVE).
- Verder blijven inzetten op verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- Extra investeren in vergroting van de kwaliteit van (bèta) docenten en schoolleiders.

In de *“Hoofdpijnenbrief 2013-2014”* zijn vanuit het ministerie van OCW de volgende programmalijnen in het onderwijsbeleid vastgesteld:

1. Faciliteren van doorlopende leerlijnen.
2. Versterken van de kwaliteit van de leraar.
3. Realiseren van passend onderwijs en zorg.
4. Organiseren van nieuwe leerprocessen.
5. Stimuleren afstemming school en omgeving: “Brede School”.
6. Vergroten effectiviteit van bestuur/management bij het realiseren van goed onderwijs.

Programmalijnen 1, 3 en 5 kunnen invloed hebben op de onderwijshuisvesting.

Passend onderwijs

Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Het Rijk wil in het nieuwe stelsel van passend onderwijs dat alle scholen de verantwoordelijkheid krijgen om voor elk kind een zo goed mogelijke plek in het onderwijs te vinden dat het beste aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten (zorgplicht). Er mag geen kind tussen wal en schip vallen. Het speciaal onderwijs blijft daarbij bestaan, maar mag landelijk gezien, niet verder groeien. Om de zorgplicht en ondersteuning waar te kunnen maken, werken scholen samen in geografisch afgebakende samenwerkingsverbanden.

¹ Gemeente en schoolbestuur kunnen gezamenlijk overeenkomen dat de gemeente optreedt als bouwheer.

1.3. Vereniging Nederlandse Gemeenten

De VNG heeft in het 1^e kwartaal van 2015 de nota “De lat omhoog – toekomstverkenning onderwijshuisvesting” uitgebracht. In deze nota wordt geconstateerd dat er een groeiende behoefte is aan het verhogen van de kwaliteit van schoolgebouwen. In het bouwbesluit worden steeds meer eisen gesteld aan de luchtkwaliteit en energiezuinigheid van de gebouwen. En gebruikers en gemeenten stellen steeds meer eisen ten aanzien van multifunctionaliteit en dubbel gebruik. Daarbij dienen zich tevens uitdagingen aan met betrekking tot onder andere: aanpak van leegstand, spreiding en toegankelijkheid van onderwijsvoorzieningen, passend onderwijs, overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt.

De gewenste kwaliteitsslag staat wel op gespannen voet met de huidige *sobere en doelmatige bekostiging* van gemeenten en schoolbesturen én met de beperkte financiële speelruimte van Rijksoverheid, gemeenten en schoolbesturen in het huidige economische klimaat

In de nota worden als belangrijkste opgaven benoemd:

- Focus op kwaliteit nieuwe en bestaande schoolgebouwen: de lat omhoog.
- Onderwijshuisvesting verbinden met sociale domein.
- Nieuwe bestuurlijke verhoudingen & regionalisering.
- Goede spreiding en bereikbaarheid van voorzieningen garanderen.
- Gezonde leefstijl.
- Duurzame schoolgebouwen.

1.4. Ridderkerk

In de onderwijswetgeving is nauwkeurig bepaald op welke wijze de gemeente haar zorgplicht in verordeningen en procedures moet vastleggen. Een belangrijk houvast voor gemeenten is hierbij de *verordening voorzieningen huisvesting onderwijs*.

1.4.1. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Ridderkerk 2015

In de verordening van de gemeente Ridderkerk is – vrij vertaald – het volgende vastgelegd:

- Procedures rondom de aanvraag voor uitbreiding en nieuwbouw.
- De huisvesting van het onderwijs.
- Het terrein rondom de huisvesting en het schoolplein.
- Inrichting van de huisvesting met onderwijsleerpakket.
- Inrichting van de huisvesting met meubilair.
- Medegebruik onderwijs- en gymnastiekruimte.
- Vaststelling financiële vergoeding voor de voorzieningen.

Permanente huisvesting

In paragraaf 1.1 is reeds een toelichting gegeven op de zorgplicht van de gemeente ten aanzien van onderwijshuisvesting. Bij realisatie van onderwijshuisvesting gaat de gemeente bij voorkeur uit van permanente huisvesting. In de *verordening* is wel als voorwaarde opgenomen dat de leerlingenprognose een constante stabiele aanwas van leerlingen prognosticeert over een minimale periode van 15 jaar.

Tijdelijke huisvesting

Het plaatsen van tijdelijke huisvesting (noodlokalen) kan uitkomst bieden indien voor een korte periode extra capaciteit benodigd is. Of een school recht heeft op tijdelijke uitbreiding is – conform de verordening – afhankelijk van de leerlingenprognose die moet aantonen dat de te huisvesten leerlingen aanwezig zijn voor een periode van ten minste 4 jaar. Aandachtspunten bij tijdelijke huisvesting zijn: bouwkundige kwaliteit, binnenklimaat, RO-aspecten (vergunningen) en de constatering dat tijdelijke huisvesting in de praktijk vaak langer in gebruik blijft dan oorspronkelijk van uit werd gegaan.

Medegebruik

Scholen die extra ruimte nodig hebben, kunnen op basis van de *verordening* ook verwezen worden naar medegebruik van beschikbare ruimte in een ander schoolgebouw (ongeacht denominatie), mits de afstand tussen de schoolgebouwen niet groter is dan 2.000 meter hemelsbreed. Bij verwijzing voor medegebruik moet het wel daadwerkelijk mogelijk zijn om kwalitatief goede ruimten ter beschikking te stellen, waarin op een verantwoorde wijze onderwijs verzorgd kan worden.

Schoolpleinen

Het beheer en onderhoud van de schoolpleinen, inclusief de aanwezige inrichting, vindt plaats conform de eerder genoemde *verordening*. De scholen zijn zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van de speeltoestellen en hebben een zorgplicht voor bomen.

Gymnastiekvoorzieningen

Scholen hebben conform de *verordening* op basis van het leerlingenaantal recht op een aantal uren gymnastiek. Het behoort tot de zorgplicht van de gemeente dat voor die uren een gymnastiekruimte beschikbaar is, die aan de daartoe gestelde eisen voldoet.

1.4.2. Nota Overcapaciteit Onderwijshuisvesting

In de "*Nota Overcapaciteit Onderwijshuisvesting*" (2011) is een vergelijking gemaakt tussen het geprognosticeerde leerlingenaantal inclusief benodigde aantal lokalen en het daadwerkelijk aanwezige aantal lokalen in Ridderkerk. Daarbij is geconcludeerd dat – als gevolg van een verwachte afname van het leerlingenaantal – een overcapaciteit van in totaal 57 lokalen in 2020 zou ontstaan. In hoofdstuk 6 wordt op basis van de leerlingenprognose d.d. april 2015 opnieuw een vergelijking gemaakt.

In de "*Nota Overcapaciteit Onderwijshuisvesting*" en de naderhand toegevoegde "*beleidsparagraaf 9*" (2013) zijn richtingbepalende uitspraken opgenomen omtrent de wijze waarop met de overcapaciteit omgegaan kan worden. Een goede invulling van de overcapaciteit is van belang, zeker ook voor de schoolbesturen, aangezien zij verantwoordelijk zijn voor de exploitatie en het onderhoud én van het Rijk een vergoeding ontvangen op basis van leerlingenaantal (en niet op basis van de grootte van het schoolgebouw). Schoolbesturen hebben de mogelijkheid om overcapaciteit te verhuren aan derden, waarbij de regeling "Randvoorwaarden medegebruik en/of verhuur van onderwijsgebouwen" van toepassing is. In diverse schoolgebouwen in Ridderkerk wordt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid, onder andere ten behoeve van het huisvesten van peuterspeelzaal, buitenschoolse opvang of kinderopvang. Hiermee wordt zowel een inhoudelijke meerwaarde bereikt (doorlopende leerlijn) als een betere exploitatie van het gebouw, maar in het kader van de wet markt en overheid is een gemeente verplicht gemeentelijk vastgoed minimaal kostendekkend te verhuren als ze daarmee concurrent is voor commerciële aanbieders.

In dit kader wordt voor de bij de gemeente in eigendom zijnde accommodaties voor kinderopvang marktconforme tarieven gerekend. Dit in tegenstelling tot de medegebruiksvergoeding van scholen, die niet marktconform is. Een aanbeveling van het IAP is dan ook om deze medegebruikersregeling en uniformiteit van huurtarieven te onderzoeken.

1.5. Aanbod Onderwijsvoorzieningen

In de onderstaande tabellen is het aanbod van basis- en voortgezet onderwijs weergegeven. Het juridisch eigendom van de gebouwen ligt bij de schoolbesturen; het economisch eigendom (claimrecht) bij de gemeente. Op de volgende pagina is een plattegrond opgenomen.

Basisonderwijs	Adres	Schoolbestuur	Denominatie	Bouwjaar	Aantal lokalen	
					Perm.	Tijd.
De Rehobothschool	Verlengde Kerkweg 23	Ver. Chr. BO	protestants christelijk	1978 / 1999 / 2012	13	-
De Klimop ¹	G. Alewijnszstraat 48	PCPO	protestants christelijk	1974	6	-
Ds. G.H. Kerstenschol	M. van Comenestraat 2	VOGG	reformatorisch	2001 / 2011	12	-
De Wingerd	Da Costalaan 1	PCPO	protestants christelijk	1968 / 1983 / 2001	8	4
<i>dislocatie (De Klimop)²</i>	Mr. Treubstraat 3			1966	6	-
De Regenboog ³	Reijerweg 60	PCPO	protestants christelijk	1958 / 1972 / 2001	13	2
De Bongerd ⁴	Patrijs 28	PCPO	protestants christelijk	1979 / 2002	8	4
De Fontein ⁵	Scheldeplein 4	PCPO	protestants christelijk	1977 / 2000 / 2010	7	6
De Bosweide ⁶	Grevelingenhof 1	OZHW	openbaar	1977 / 2000 / 2000	11	3
De Botter ⁷	Voorn 11	OZHW	openbaar	1982	8	-
<i>dislocatie⁸</i>	Voorn 9			1982	7	-
De Noord ⁹	Bilderdijklaan 2	OZHW	openbaar	1973 / 1994	12	-
De Piramide ¹⁰	Burg. De Zeeuwstraat 294	OZHW	openbaar	1996 / 2011	13	-
<i>dislocatie¹¹</i>	G. Alewijnszstraat 1			2006	6	-
De Reijer ¹²	Prinsenstraat 74	OZHW	openbaar	2013	15	-
De Driemaster	Randweg 3	GPO-WN	gereformeerd	1967	5	-
Dr. Schaepmanschool ¹³	Hovystraat 60	RVKO	rooms-katholiek	2008	8	-
SBO De Burcht ¹⁴	Mozartstraat 180a	PCOAZ	protestants christelijk	1990 / 2010	15	-

Tabel 1 Aanbod basisonderwijs in Ridderkerk

Perm. = permanent Tijd. = tijdelijk

* Deze tijdelijke huisvesting is uitgevoerd in een semi-permanente bouwstijl

¹ Peuterspeelzaal Bambi van SenW maakt gebruik van één lokaal (o.b.v. "medegebruik").

² Direct naast de school bevindt zich kinderdagverblijf De Klimop van SKR en peuterspeelzaal De Klimop van SenW.

³ Peuterspeelgroep en BSO van Yes! Kinderopvang maken beiden gebruik van één lokaal (o.b.v. "medegebruik").

⁴ Peuterspeelgroep De Speelboom en BSO van SKR maken - per 2015-2016 - elk gebruik van één lokaal (o.b.v. "medegebruik").

⁵ Peuterspeelzaal Pippeloentje van SenW maakt gebruik van één lokaal (o.b.v. "medegebruik").

⁶ BSO van Yes! Kinderopvang maakt gebruik van één lokaal (o.b.v. "medegebruik").

⁷ BSO van Yes! Kinderopvang maakt gebruik van één lokaal en één kantoorruimte (o.b.v. "medegebruik").

⁸ Het gebouw heeft 8 lokalen; 1 lokaal is aan de onderwijsbestemming onttrokken t.b.v. st. Bram. Tevens medegebruik van 1 lokaal door st. Bram.

⁹ Peuterspeelzaal Dribbel van SenW en BSO van Yes! maken respectievelijk gebruik van één en twee lokalen (o.b.v. "medegebruik").

¹⁰ Peuterspeelzaal Hummeltjeshonk van SenW en BSO van Yes! maken beiden gebruik van elk één lokaal (o.b.v. "medegebruik").

¹¹ BSO van Yes! Kinderopvang maakt gebruik van het speellokaal (o.b.v. "medegebruik").

¹² Peuterspeelzaal Dikkie Dik van SenW maakt gebruik van één lokaal (o.b.v. "medegebruik"). BSO van Yes! maakt gebruik van de hal.

¹³ Peuterspeelzaal Eigenwijs van SenW maakt gebruik van een lokaal dat de school zelf bekostigd heeft. BSO van Mundo gebruikt diverse ruimten.

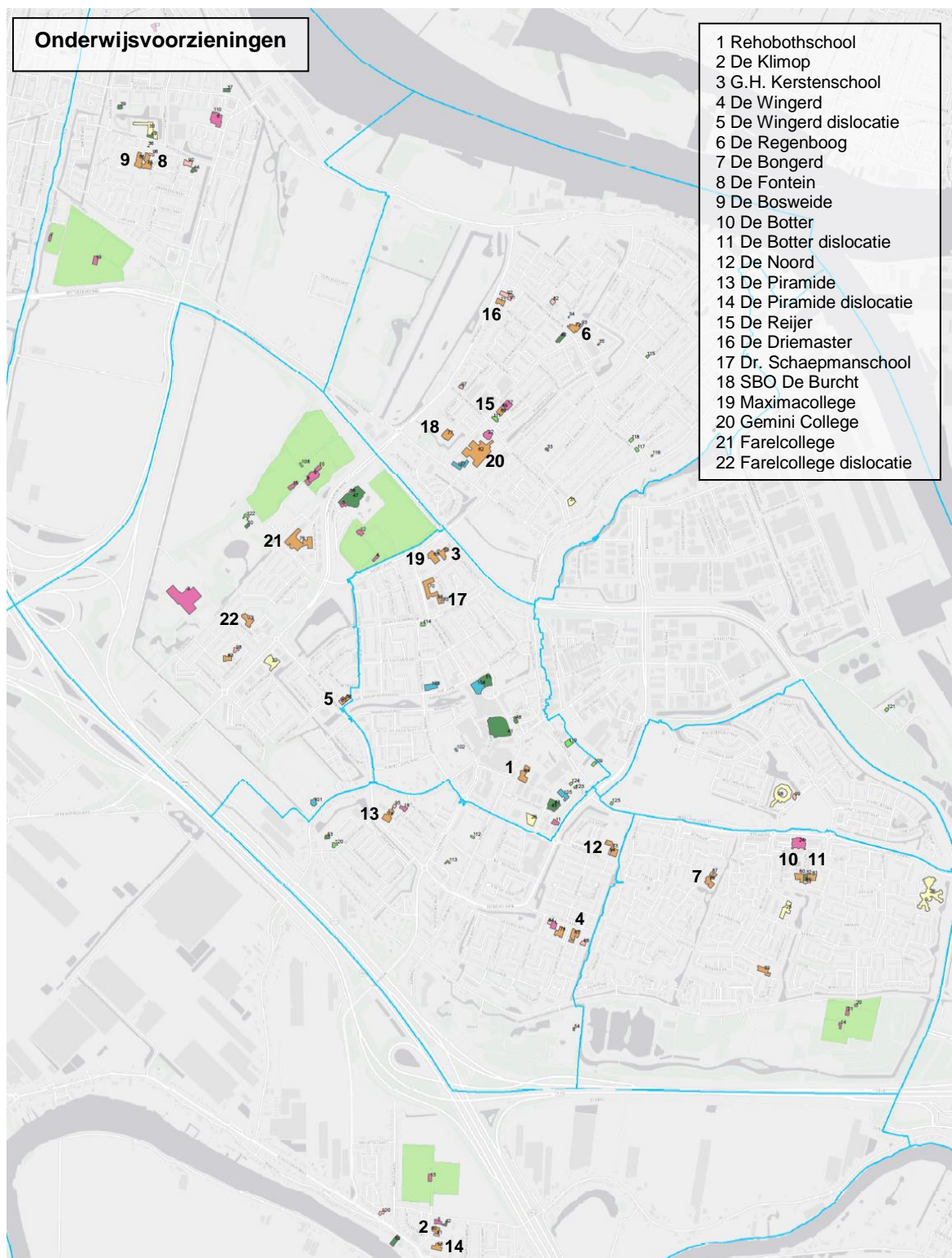
¹⁴ Dit betreft een school voor speciaal basisonderwijs.

Voortgezet Onderwijs	Adres	Schoolbestuur	Denominatie	Bouwjaar	Oppervlakte	
					Perm.	Tijd.
Maximacollege ¹	M. van Comenestraat 4	Samenwerkingsbestuur*		2009	2.850	-
Gemini College ²	Pr. Margrietstraat 163	OZHW	openbaar	1962 / 1977 / 1997	11.860	-
Farelcollege	Kastanjelaan 50	CVO	protestants christelijk	1991 / 2014	12.514	-
<i>dislocatie</i>	Platanenstraat 6			1980	1.012	-

Tabel 2 Aanbod voortgezet onderwijs in Ridderkerk

¹ Het Maximacollege betreft een samenwerkingschool (praktijkonderwijs) van OZHW en CVO.

² De oppervlakte van het Gemini College is in 2011 bepaald op 11.860 m². Tot de zomer van 2015 vond onderhuur plaats aan het Da Vinci College (549 m²).

Figuur 1.3 Ligging onderwijsvoorzieningen

1.6. Huisvestingsvraag onderwijs

De ruimtebehoefte van onderwijsvoorzieningen wordt bepaald op basis van de leerlingenprognose. De gemeente laat jaarlijks een nieuwe leerlingenprognose opstellen, waarin onder andere woningbouw ontwikkelingen en het geboortecijfer van de afgelopen jaren wordt meegenomen. De meest recente prognose dateert van april 2015 en is opgesteld door bureau Postmus. De leerlingprognose wordt gemiddeld elke 2 jaar en bij bijzondere omstandigheden opgesteld.

1.6.1. Leerlingenprognose

In de onderstaande tabellen zijn de uitkomsten van de leerlingenprognose weergegeven. Uit de tabellen valt het volgende af te leiden:

1. Het leerlingen aantal in het basisonderwijs stijgt naar verwachting de komende zes jaren met circa 160, waarna weer een daling inzet.
2. Het leerlingenaantal van SBO De Burcht is zeer stabiel. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat het samenwerkingsverband kan sturen op de leerlingenaantallen van deze school.
3. Het leerlingenaantal van Maximacollege is zeer stabiel. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat dit een samenwerkingschool is van het Gemini College en Farelcollege; zij sturen samen op het leerlingen aantal.
4. Het leerlingenaantal in het voortgezet onderwijs daalt de komende zes jaar licht, waarna een stijging van circa 200 leerlingen wordt verwacht (grotendeels veroorzaakt door de verwachte stijging van het leerlingenaantal in het basisonderwijs in Ridderkerk).

Basisonderwijs	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23	'23-'24	'24-'25	'29-'30	'30-'31	'31-'32	'32-'33
Rehobothschool	354	360	369	373	379	376	385	385	377	373	368	361	358	355	353
De Klimop	81	79	78	74	73	70	66	63	61	61	61	65	66	66	66
Ds G.H. Kerstenschool	262	273	285	291	303	311	318	313	310	307	303	297	294	292	290
De Wingerd (hoofdlocatie)	283	278	285	281	282	285	285	285	282	279	273	266	264	262	260
De Klimop (dislocatie)	82	82	82	82	84	88	89	88	87	86	86	87	88	88	87
De Regenboog	237	247	265	277	283	295	305	306	304	303	297	285	284	283	282
De Bongerd	242	229	229	215	211	212	211	205	201	199	194	189	187	184	182
De Fontein	233	241	259	262	277	281	289	290	291	286	275	254	248	244	240
De Bosweide	287	298	314	313	330	333	331	331	334	330	317	293	286	281	277
De Botter (hoofd- & dislocatie)	248	232	233	220	219	219	214	217	209	206	201	196	195	192	189
De Noord	218	208	207	201	199	194	193	188	184	182	180	180	180	179	177
De Piramide	198	197	189	191	192	187	187	187	185	185	186	189	188	188	187
De Piramide (dislocatie)	135	133	131	128	124	120	116	109	104	104	105	111	112	113	113
De Reijer	305	313	328	334	341	350	356	356	346	342	336	330	328	326	323
De Driemaster	99	98	101	100	103	103	106	103	102	101	100	98	98	97	97
Dr. Schaepmanschool	178	179	179	179	181	181	183	182	180	179	176	172	171	170	169
SBO De Burcht	113	113	113	114	113	113	113	112	110	110	109	110	110	110	109
Totaal	3.555	3.560	3.647	3.635	3.694	3.718	3.747	3.720	3.667	3.633	3.567	3.483	3.457	3.430	3.401

Tabel 1.1 leerlingenprognose basisonderwijs

Voortgezet onderwijs	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23	'23-'24	'24-'25	'29-'30
Maximacollege	142	143	143	143	142	141	139	139	139	141	143	144
Gemini College	978	944	931	924	926	921	921	934	964	996	1.019	1.001
Farelcollege	1.651	1.641	1.629	1.607	1.592	1.581	1.578	1.600	1.649	1.699	1.735	1.709
Totaal	2.771	2.728	2.703	2.674	2.660	2.643	2.638	2.673	2.752	2.836	2.897	2.854

Tabel 1.2 leerlingenprognose voortgezet onderwijs

1.6.2. Ruimtebehoefte

In de onderstaande tabellen is – o.b.v. de leerlingenprognose – de permanente ruimtebehoefte voor de scholen weergegeven. Conform de vigerende *verordening voorzieningen huisvesting onderwijs* is de ruimtebehoefte bij het basisonderwijs uitgedrukt in groepsruimten (lokalen) en bij het voortgezet onderwijs in m². In de onderstaande tabellen is per school het normatief tekort (-) of overschot weergegeven, op basis van de huidige aanwezige capaciteit.

Basisonderwijs	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23	'23-'24	'24-'25	'29-'30
Rehobothschool	15	15	16	16	16	16	16	16	16	16	16	15
De Klimop	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4
Ds G.H. Kerstenschool	11	12	12	12	13	13	13	13	13	13	13	12
De Wingerd (<i>hoofd- & dislocatie</i>)	15	15	15	15	14	14	14	14	14	14	14	13
De Regenboog	10	11	11	12	12	12	13	13	13	13	12	12
De Bongerd	10	9	10	9	9	9	9	9	8	8	8	8
De Fontein	10	10	11	11	12	12	12	12	12	12	12	11
De Bosweide	12	13	13	13	14	14	14	14	14	14	13	12
De Botter (<i>hoofd- & dislocatie</i>)	10	10	10	9	9	9	9	9	9	9	9	8
De Noord	9	9	9	8	8	8	8	8	8	8	8	8
De Piramide	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
De Piramide (<i>dislocatie</i>)	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5
De Reijer	13	13	14	14	14	15	15	15	14	14	14	14
De Driemaster	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Dr. Schaepmanschool	7	7	8	8	8	8	8	8	8	7	7	7
SBO De Burcht	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Totaal	153	155	160	157	159	160	160	160	158	157	155	150

Tabel 1.3 Ruimtebehoefte basisonderwijs (groepsruimten)

Overschot (+) / tekort (-)	Cap.	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23	'23-'24	'24-'25	'29-'30
Rehobothschool	13	-2	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-2
De Klimop	6	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	2
Ds G.H. Kerstenschool	12	-	-	-	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-
De Wingerd	12	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	5
<i>dislocatie (De Klimop)</i>	6											
De Regenboog	15	4	4	3	3	3	2	2	2	2	3	3
De Bongerd	12	3	2	3	3	3	3	3	4	4	4	4
De Fontein	13	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2
De Bosweide	14	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2
De Botter (<i>hoofd- & dislocatie</i>)	8	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	7
<i>dislocatie</i>	7											
De Noord	12	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4
De Piramide	13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
<i>dislocatie (Rijsoord)</i>	6	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
De Reijer	15	2	1	1	1	-	-	-	1	1	1	1
De Driemaster	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dr. Schaepmanschool	8	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
SBO De Burcht	15	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Totaal	192	37	32	35	33	32	32	32	34	35	37	42

Tabel 1.4 Overzicht van normatief tekort (-)/overschot aan groepsruimten per basisschool.

Bij de bovenstaande tabel met de overschotten / tekorten – en het totaal van circa 32-37 – dient het volgende opgemerkt te worden:

- De tijdelijke huisvesting (19) is in de capaciteit meegeteld: De Wingerd (4), De Regenboog (2), De Bongerd (4), De Fontein (6) en De Bosweide (3). Als gevolg van de ontwikkeling van MFA Bolnes worden diverse noodlokalen bij De Fontein en De Bosweide verwijderd. De tijdelijke huisvesting van de eerste drie genoemde scholen is uitgevoerd in semi-permanente bouwaard en is circa 15 jaar oud. Voor de komende jaren dient bezien te worden hoe met deze lokalen omgegaan dient te worden.
- Op diverse scholen vindt medegebruik plaats door peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang. In totaal betreft medio 2015 het medegebruik 15 groepsruimten. Deze ruimten staan dus niet leeg.

Voortgezet Onderwijs	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23	'23-'24	'24-'25	'29-'30
Maximacollege	2.041	2.041	2.041	2.028	2.016	1.992	1.992	1.992	2.016	2.041	2.053
Gemini College	8.074	7.977	7.932	7.975	7.939	7.908	8.002	8.193	8.417	8.589	8.458
Farelcollege	12.099	12.011	11.863	11.772	11.696	11.661	11.799	12.113	12.450	12.709	12.524
Totaal	22.214	22.029	21.836	21.775	21.651	21.561	21.793	22.298	22.883	23.339	23.035

Tabel 1.5 Ruimtebehoefte voortgezet onderwijs (m²).

Overschot (+) / tekort (-)	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23	'23-'24	'24-'25	'29-'30
Maximacollege	809	809	809	822	834	858	858	858	834	809	797
Gemini College	3.786	3.883	3.928	3.885	3.921	3.952	3.858	3.667	3.443	3.271	3.402
Farelcollege (incl. dislocatie)	1.427	1.515	1.663	1.754	1.830	1.865	1.727	1.413	1.076	817	1.002
Totaal	6.022	6.207	6.400	6.461	6.585	6.675	6.443	5.938	5.353	4.897	5.201

Tabel 1.6 Overzicht van tekort (-)/overschot aan m² per school voor voortgezet onderwijs.

Bij de bovenstaande tabel met de overschotten / tekorten in het voortgezet onderwijs dient het volgende opgemerkt te worden:

- Het aanzienlijke overschot bij Gemini College heeft te maken met leerlingen daling in de afgelopen jaren.
- Het overschot bij Farel college wordt nu nog veroorzaakt door het gebruik van de dislocatie aan de Platanenstraat 6 (1.012 m²). Deze locatie wordt naar verwachting augustus 2017 verlaten.

2. Kinderopvang

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de visie ten aanzien van Kinderopvang. Achtereenvolgens komt aan bod: de visie van de Rijksoverheid (§ 2.1) en de visie van de gemeente Ridderkerk (§ 2.2).

2.1. Rijksoverheid

Wet OKE

Sinds 1 augustus 2010 is de Wet OKE in werking getreden. Het doel van de wet is de kansen voor kinderen met taal- en ontwikkelingsachterstanden te vergroten. OKE staat voor “Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie”. De wet regelt de basiskwaliteit van peuterspeelzaalwerk en een aantal zaken rond voor- en vroegschoolse educatie. Deze wet is een aanvulling op de reeds bestaande wetgeving omtrent Onderwijs Achterstanden Beleid.

Harmonisatie

In het beleid rond kinderdagverblijven en peuterspeelzalen wordt de term harmonisatie gebruikt voor de onderlinge afstemming van de verschillende vormen van regelgeving en financieringsstromen voor deze voorzieningen. De overheid wil dat alle voorschoolse voorzieningen voor jonge kinderen dezelfde uitgangspunten gaan hanteren. Het gaat daarbij om de financiering, de kwaliteitsregelgeving, veiligheid, gezondheid, de inspectie en het aanbod van programma's voor voor- en vroegschoolse educatie (vve).

In veel gemeenten is de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in een volgende fase beland. In veel gemeenten is de beweging in gang gezet om peuterspeelzalen om te vormen tot dagopvang (peuteropvang), vallend onder de Wet Kinderopvang. In 2012 en 2013 zijn er jaarlijks circa 300 peuterspeelzalen omgevormd naar kinderopvang (dit is circa 20% van het aanbod). Het kabinet wil bij deze ontwikkeling aansluiten. Met de volledige gelijkschakeling van de kwaliteitseisen wordt voor alle kinderen in een voorschoolse voorziening dezelfde basiskwaliteit gegarandeerd. Vanaf 2017 zal één nieuw kwaliteitskader gelden voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.

In Ridderkerk is de bovengenoemde omvorming al gemaakt. Alle peuterspeelzalen vallen al onder de wet kinderopvang en voldoen ook aan alle vereisten.

Om de weg vrij te maken voor verdere integratie van voorschoolse voorzieningen, wil het kabinet stimuleren dat er een gelijk speelveld ontstaat voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Werkende ouders krijgen recht op kinderopvangtoeslag voor de voorschoolse voorziening van hun keuze: kinderopvang en/of peuterspeelzaalwerk. Dit is een vereenvoudiging van het huidige stelsel; werkende ouders kunnen terecht bij één loket. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor het voorschoolse aanbod voor kinderen van niet-werkende ouders en kinderen met een risico op een taalachterstand (vve).

De gemeente Ridderkerk kiest er voor om ouders die niet in aanmerking komen voor een toeslag van de Rijksoverheid (belastingdienst) in het kader van de Wet kinderopvang, toch een tegemoetkoming aan te bieden in de vorm van een voordeel op het standaard uurtarief van de peuterspeelplaats. De korting wordt door de aanbieders van de peuterspeelplaats gegeven aan de ouders / verzorgers in de vorm van een gereduceerd tarief. Het doel van deze regeling is om kinderen van ouders/verzorgers, die zonder deze financiële tegemoetkoming niet of nauwelijks de mogelijkheid krijgen, toch de gelegenheid te geven om een of meerdere dagdelen per week de peuterspeelplaats te bezoeken, zodat deze kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en tevens vroeg signalering kan plaatsvinden op eventuele achterstanden in de ontwikkeling.

Momenteel worden de peuterplaatsen tegen gereduceerd tarief door de gemeente gefinancierd middels een subsidiebeschikking aan de aanbieders. In september 2013 is echter door advocatenkantoor AKD aangegeven dat de inhoud van de opdracht zich niet leent voor een subsidieregeling, maar dat het een overheidsopdracht betreft. Derhalve moet deze overheidsopdracht verstrekt worden via een bestuurlijk contract. Het traject rondom het bestuurlijk contracteren is op dit moment bezig en de contracten met de aanbieders zullen vanaf juli 2015 afgesloten worden.

2.2. Ridderkerk

Na een periode van voorbereiding tot eind 2014 op de decentralisatie van de jeugdzorg en de inrichting van de gebiedsteams Welzijn & Zorg, was in 2015 de tijd aangebroken de koers te bepalen voor het brede, integrale jeugdbeleid van de gemeente Ridderkerk. Begin 2016 wordt dan ook de kadernota integraal jeugdbeleid Ridderkerk aan het college en de Raad aangeboden.

De kadernota biedt de visie van de gemeente Ridderkerk en de kaders voor beleid voor jeugd van 0 tot 23 jaar voor de jaren 2016-2020. Basisuitgangspunt van de kadernota is de positieve insteek; Er wordt uitgegaan van positief jeugdbeleid, waarbij aandacht is voor factoren die een positieve ontwikkeling van jeugd bevorderen. Jeugd kansen bieden voor participatie, hen erkenning en waardering geven voor hun betrokkenheid/inzet en jeugdigen mogelijkheden bieden de benodigde sociale vaardigheden te ontwikkelen om optimaal gebruik te kunnen maken van de kansen die ze geboden krijgen om te participeren, zijn hier belangrijke elementen bij.

De belangrijkste punten uit de kadernota integraal jeugdkader zijn:

- Een stevige basis
- Gewoon buiten spelen en/of elkaar ontmoeten
- Talentontwikkeling
- Stimulerende (basis) voorzieningen bij opgroeien
- Jeugd en gezondheid
- Gewoon veilig
- Gewoon participeren in de samenleving
- Jongerenparticipatie

2.3. Huisvesting kinderopvang

In de onderstaande tabellen is het aanbod van peuterspeelzalen, buitenschoolse opvang en kinderdag opvang weergegeven, inclusief informatie met betrekking tot het programma en het eigendom. Op de volgende pagina is een plattegrond opgenomen.

Peuterspeelzalen	Adres	Organisatie	Groepen (LRKP)	Plaatsen (LRKP)	Eigendom gebouw	Bijzonderheden
Bambi	G. Alewijnszstraat 48	SenW	2	14	School	in school De Klim op (Rijsoord)
De Klimop	Mr. Treubstraat 3	SenW	1	14	School	naast school De Klim op; ook KDV van SKR
Dikkie Dik	Prinsenstraat 74	SenW	4	14	School	in school De Reijer; ook BSO van Yes
Dribbel	Bilderdijk laan 2	SenW	2	14	School	in school De Noord; ook BSO van Yes
peuterklas Mundo	Hovysstraat 60	Mundo	2	14	School	in school Dr. Schaeppmanschool
Hummeltjes honk	Burg. De Zeeuwstr. 294	SenW	3	28	School	in school De Piraamide; ook BSO van Yes
Olleke Bolleke	Brasem 38a	SenW	6	28	Gemeente	bij school De Botter en wijkcentrum De Fuik
Pippeloentje	Scheldeplein 4	SenW	4	14	School	in school De Fontein
Peuterspeelgroep ¹	Reijerweg 60	Yes!	1	14	School	in school De Regenboog; ook BSO van Yes
De Speelboom ¹	Patrijs 28	SKR	1	16	School	peuterspeelgroep in school De Bongerd

Tabel 2.10.1 Aanbod peuterspeelzalen in Ridderkerk

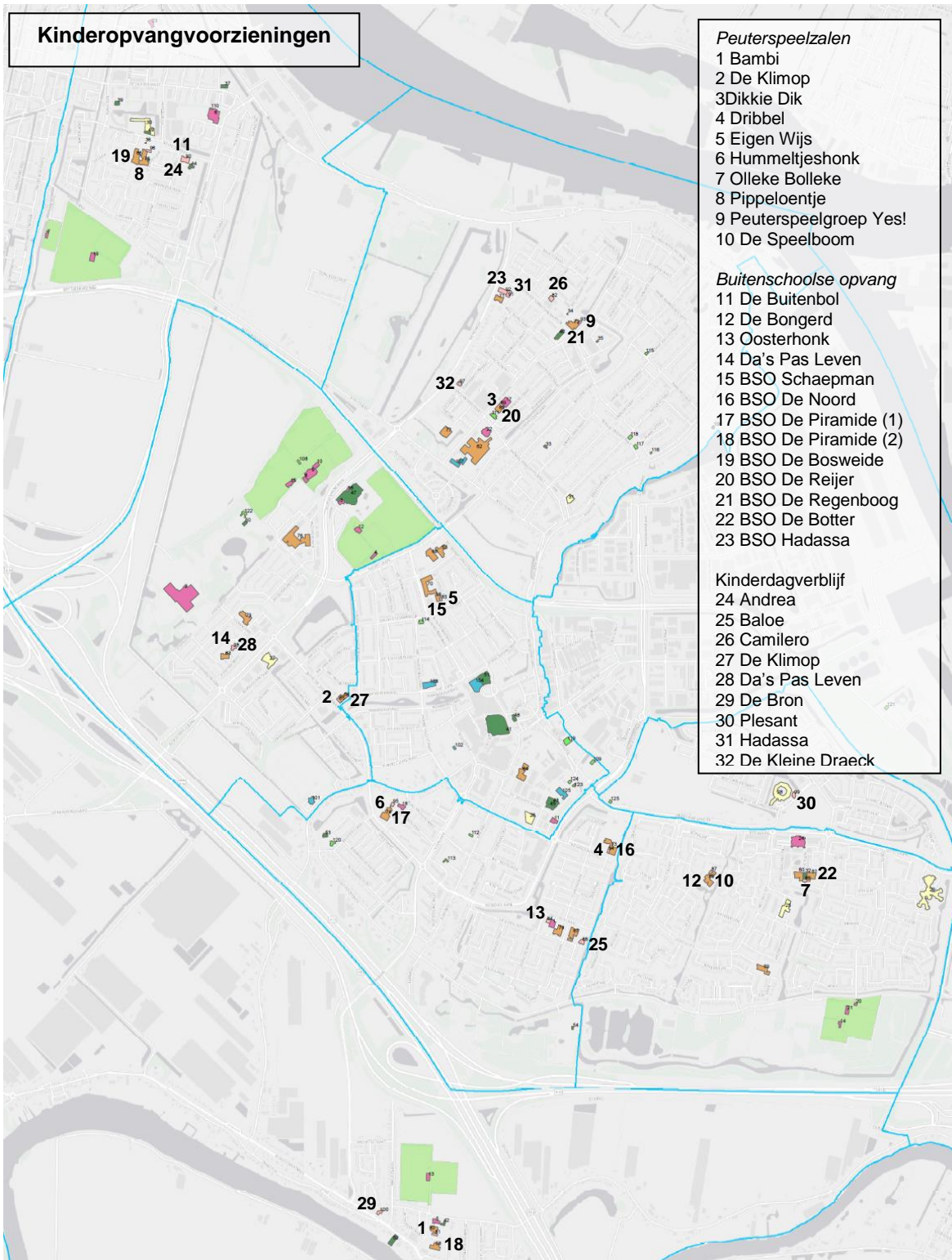
¹ Dit betreffen peuterspeelgroepen, die vallen onder de wet Kinderopvang.

BSO	Adres	Organisatie	Groepen (LRKP)	Plaatsen (LRKP)	Eigendom gebouw	Bijzonderheden
De Buitenbol	Noordstraat 54a	SKR	2	40	Gemeente	in schoolgebouw; ook KDV Andrea
De Bongerd	Patrijs 28	SKR	1	20	School	in school De Bongerd; ook psg Speelboom
Oosterhonk	Da Costalaan 3a	SKR	3	60	Gemeente	
Da's Pas Leven	Jas mijnstraat 2	Da's Pas leven	1	10	A.J. van den Berg	
BSO Schaeppman	Hovysstraat 60	Mundo	1	20	School	in school Dr. Schaeppmanschool
BSO	Bilderdijk laan 2a	Yes!	2	40	School	in school De Noord; ook psz van SenW
BSO	Burg. De Zeeuwstr. 294	Yes!	2	40	School	in school De Piraamide; ook psz van SenW
BSO	G. Alewijnszstraat 1	Yes!	2	30	School	in school De Piraamide
BSO	Grevenlingenhof 1	Yes!	2	40	School	in school De Bosweide
BSO	Prinsenstraat 74	Yes!	2,5	50	School	in school De Reijer; ook psz van SenW
BSO	Reijerweg 60	Yes!	2	40	School	in school De Regenboog; ook psg van Yes
BSO	Voorn 9-11	Yes!	2	30	School	in school De Botter
BSO	Brucknerstraat 23b	Hadassa	1	9	Woonvisie	

Tabel 2.10.2 Aanbod buitenschoolse opvang in Ridderkerk

Kinderdagverblijf	Adres	Organisatie	Groepen (LRKP)	Plaatsen (LRKP)	Eigendom gebouw	Bijzonderheden
Andrea	Noordstraat 54a	SKR	3	36	Gemeente	in schoolgebouw; ook BSO De Buitenbol
Baloe	Marsmansstraat 1	SKR	3	36	SKR	gelegen naast school De Wingerd
Calimero	Bizetstraat 5	SKR	3	36	SKR	-
De Klimop	Mr. Treubstraat 3	SKR	1	16	School	naast school De Klim op; ook psz van SenW
Da's Pas Leven	Jas mijnstraat 2	Da's Pas leven	3	28	A.J. van den Berg	
De Bron	Rijksstraatweg 50b / Mauritsweg 1	De Bron	3	35	Rijdsdijk / Martinu	
Plesant	Hugo de Groothof 50	Mundo	4	48	Woonvisie	
Hadassa	Brucknerstraat 23b	Hadassa	3	34	Woonvisie	
De Kleine Draeck	Diepenbroekstraat 28	Kleine Draeck	3	36	Bakker / Geringel	

Tabel 2.10.3 Aanbod kinderdagverblijven in Ridderkerk

Figuur 2.1 Ligging kinderopvangvoorzieningen

2.4. Huisvestingsvraag kinderopvang

Voor de kinderopvang zijn geen prognoses beschikbaar. De vraag naar kinderdagopvang (0-4 jaar) en buitenschoolse opvang wordt sterk beïnvloed door het economisch tij (werkgelegenheid) en het Rijksbeleid ten aanzien van financiële compensatie (belastingvoordeel).

Het aantal kinderen dat naar een kinderopvanglocatie gaat, is in 2014 licht gestegen. Echter nemen de ouders minder uren af dan in 2013, dus blijft er een daling in het aantal uren zichtbaar. Vooral kinderen uit gezinnen met een modaal of anderhalf keer modaal inkomen komen minder. Het aantal uren van kinderen van ouders in de lagere inkomenscategorie neemt ook nog flink af.

3. Sportaccommodaties

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de visie ten aanzien van Sportaccommodaties. Achtereenvolgens komt aan bod: de visie van de Rijksoverheid (§ 3.1), de visie van de gemeente Ridderkerk (§ 3.2) en stichting Sport en Welzijn (§ 3.3).

3.1. Rijksoverheid

De Rijksoverheid heeft als basis voor haar beleid de nota "*Tijd voor Sport*" en het programma "*Samen voor Sport*" uitgebracht. Het Rijksbeleid richt zich daarin op drie hoofdpijlers:

- *Bewegen*: Bij het thema "bewegen" staat een gezonde en actieve leefstijl centraal. Mensen die voldoende bewegen, hebben minder last van gezondheidsklachten. Voor kinderen is sport goed voor hun leerprestaties, weerbaarheid en motorische ontwikkeling.
- *Meedoen*: Bij het thema "meedoen" (participatie) staan ontmoeting en een leven lang sporten centraal. Sport is goed voor de sociale contacten en vergroot de maatschappelijke samenhang en leefbaarheid. Er gaat daarbij extra aandacht uit naar kinderen die opgroeien in gezinnen met lage inkomens en mensen met een beperking. Onder andere door: buurtsportcoaches/ combinatiefunctionarissen, sportimpuls en jeugd sportfonds.
- *Presteren*: Bij het thema "Presteren" staat de nationale trots centraal. Topsport staat symbool voor ambitie, is een bron van ontspanning en bevordert het imago in binnen- en buitenland.

Aanvullend op bovenstaande heeft het Rijk in de Beleidsbrief "*Sport en Bewegen in Olympisch perspectief*" onder andere onderstaande prioriteiten benoemd waar extra op ingezet wordt:

1. *Sport en bewegen in de buurt*

Voor iedere Nederlander, jong of oud, is er een passend sport- en beweegaanbod in de eigen buurt, dat veilig en toegankelijk is. Daarbij wordt ingezet op:

- Meer sport- en beweegaanbod op locatie (school, sportveldjes in de buurt, werkgevers en zorg- en welzijnsinstellingen);
- Minder belemmeringen die de benutting van accommodaties in de weg staan;
- Meer menskracht (combi functionarissen) waarmee verenigingen worden versterkt en verbindingen worden gelegd tussen sport, buurt, school, opvang en zorg;
- Meer publiek-private samenwerking.

2. *Werken aan een veiliger sportklimaat*

Sport moet veilig kunnen worden beoefend, zowel op het speelveldje in de buurt als bij de vereniging. Geweld, discriminatie, bedreigingen en vandalisme horen niet thuis in de sport.

3.2. Ridderkerk

Op 3 maart 2015 heeft de gemeenteraad van Ridderkerk de kadernota Sport en Bewegen 2015-2020 "Bewegend Verbinden" vastgesteld. In deze nota is de volgende beweegvisie omschreven: "*Sport en bewegen zijn een essentieel onderdeel van het leven. Het draagt bij aan een gezonde, actieve, duurzame, sociale en veilige samenleving en is vooral leuk om te doen. Voor iedere inwoner van Ridderkerk moet een beweegaanbod beschikbaar zijn, zodat iedereen een leven lang ongeacht de mentale of fysieke conditie actief mee kan doen.*"

In de nota zijn de onderstaande 16 ambities benoemd:

1. Sport en bewegen worden ingezet als preventieve voorziening.
2. Sport en bewegen worden binnen de Participatiewet ingezet als activeringsmiddel.
3. Sport en bewegen dragen in Ridderkerk aantoonbaar bij aan het verbeteren van de conditie en cognitie en maken het mogelijk voor mensen om langer zelfstandig te leven.
4. Het sportieve netwerk moet verbreed en versterkt worden: onderwijs, maatschappelijke instellingen, verenigingen, ondernemers, de burgers en gemeente.
5. Sport en bewegen inzetten om sociale cohesie (ontmoeting) te bevorderen.
6. Sportverenigingen zijn een maatschappelijk partner en moeten deze rol krijgen en pakken.
7. (Sport)accommodaties moeten multifunctioneel en optimaal gebruikt worden (buurthuis van de toekomst).
8. Inzetten op het versterken van het vrijwilligerskader bij verenigingen.
9. (Commerciële) sport- en beweegaanbieders betrekken en laten meedenken om maatschappelijke vraagstukken op te lossen.

10. Bewegen moet ingebed worden in het dagelijks leven van de Ridderkerkers.
11. Overgewicht moet bestreden worden, waarbij samenwerking met partners essentieel is.
12. Sport en bewegen inzetten als preventieve gezondheidszorg.
13. Inrichten van de openbare ruimte zodat mensen verleid worden om meer te bewegen.
14. De groenplekken in de wijk/ in de gemeenten inzetten als verbindend groen.
15. Samenwerking met onderwijs zodat sportief aanbod gehandhaafd blijft.
16. Aangepast aanbod voor de kwetsbare doelgroepen.

Om deze ambities te faciliteren, is het van belang dat er in Ridderkerk voldoende (grote en kleine) sportvoorzieningen aanwezig zijn, verspreid over de diverse wijken. Bij nieuwe huisvestings initiatieven is het daarbij van belang om – meer dan voorheen – in te zetten op multifunctionaliteit & dubbelgebruik en verbindingen te stimuleren tussen partijen (maatschappelijke en commercieel).

3.3. Stichting Sport en Welzijn

Binnen de gemeente Ridderkerk is Stichting Sport en Welzijn (SenW) de partner voor het uitvoering geven aan het sport- en beweegbeleid en het werken aan een zinvolle vrije tijd besteding. Sport en Welzijn geeft in opdracht van de gemeente uitvoering aan het beheren, onderhouden en exploiteren van alle aan haar opgedragen accommodaties en aan het activeren van zoveel mogelijk burgers tegen zo laag mogelijke kosten. Deze opdracht is vastgelegd in een zogenaamde raamovereenkomst. In 2015 wordt er gewerkt aan een nieuwe raamovereenkomst.

Voor de binnensportaccommodaties geldt het volgende:

- De gronden en de accommodaties zijn eigendom van de gemeente.
- SenW huurt de accommodaties van de gemeente.
- De gebruikers betalen huur aan SenW; SenW mag de tarieven bepalen.
- SenW voert de volledige exploitatie en het groot onderhoud uit. Voor het onderhoud wordt elke vier jaar – o.b.v. een meerjaren onderhoudsplanning – een beschikking afgegeven.

Voor de buitensportaccommodaties van verenigingen geldt het volgende:

- De opstallen (gebouwen) zijn eigendom van verenigingen zelf (opstalrecht). De gemeente heeft een opstal overeenkomst met elke vereniging afgesloten, waarin is opgenomen:
 - Bij gedwongen verhuizing (door gemeente):
 - Verkrijgt een vereniging geld voor de opstal, óf
 - Verkrijgt een vereniging een vergelijkbare nieuwe accommodatie.
 - Bij faillissement van een vereniging vervalt de opstal aan de gemeente.
- SenW huurt de gronden van de gemeente.
- SenW heeft met alle gebruikers een overeenkomst voor het gebruik van de sportvelden.
- De gebruikers betalen huur aan SenW; SenW mag de tarieven bepalen.
- SenWvoert het dagelijks en groot onderhoud van de sportvelden uit.
- Het dagelijks en groot onderhoud van de gebouwen is voor rekening van de verenigingen.
- SenW voert de schoonmaak van de kleedkamers uit (m.u.v. Poseidon).
- De banen van de midgetgolf zijn eigendom van de vereniging. Zij huren alleen de grond.

3.4. Sportaccommodaties

In de onderstaande tabellen is het aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties weergegeven, inclusief informatie over het eigendom. Voor de afspraken tussen gemeente, Sport en Welzijn en verenigingen – met betrekking tot eigendom, beheer en exploitatie – wordt verwezen naar § 3.3. Op de volgende pagina is een plattegrond opgenomen.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen gymzalen, sportzalen en sporthallen. Dit heeft te maken met de grootte van de sportvloer: een sportzaal is 2x zo groot als een gymzaal, een sporthal 3x.

Binnensport	Adres	Eigendom	Bouwjaar	Exploitatie	Bijzonderheden
Gymzaal	Da Costalaan 3	Gemeente	1971/2002	SenW	
Gymzaal	Linnenstraat 4	Gemeente	1970	SenW	
Gymzaal	P.C. Hooftstraat 5	Gemeente	1978	SenW	<i>zou gesloopt worden na nieuwbouw Driehoek</i>
Gymzaal	Pretoriusstraat 33	Gemeente	1969	SenW	<i>wordt gesloopt, na realisatie MFA Bolnes</i>
Gymzaal	v/d Broekstraat 2	Gemeente	1967	SenW	
Gymzaal Gemini college	Reijerweg 247	Gemeente	1970	OZHW	<i>juridisch eigendom OZHW; alleen gymnastiek</i>
Gymzaal Farelcollege	Platanenstraat 6	Gemeente	1980	CVO	<i>juridisch eigendom CVO; onderdeel schoolgebouw</i>
Sportzaal De Werf	Reijerweg 241	Gemeente	2012	SenW	
Sportzaal Orion	Reijerweg 245	Gemeente	1980	OZHW	<i>juridisch eigendom OZHW</i>
Sporthal De Beverbol	Amerstraat 1	Gemeente	1978	SenW	<i>opstalrecht ISR; opstal tegen sporthal aan</i>
Sporthal De Fakkell	Sportlaan 8/10	Gemeente	1972/1989	SenW	
Sporthal Drievliet	Vlietplein 137/138	Gemeente	1986	SenW	<i>zou gesloopt worden na nieuwbouw Driehoek</i>
Sporthal Reijerpark	Kastanjelaan 31	Stichting ¹	1978		<i>opstalrecht; grond is eigendom gemeente</i>
Zwembad De Fakkell	Sportlaan 8/11	Gemeente	1972/1989	SenW	

Tabel 5.6 Aanbod binnensport Ridderkerk

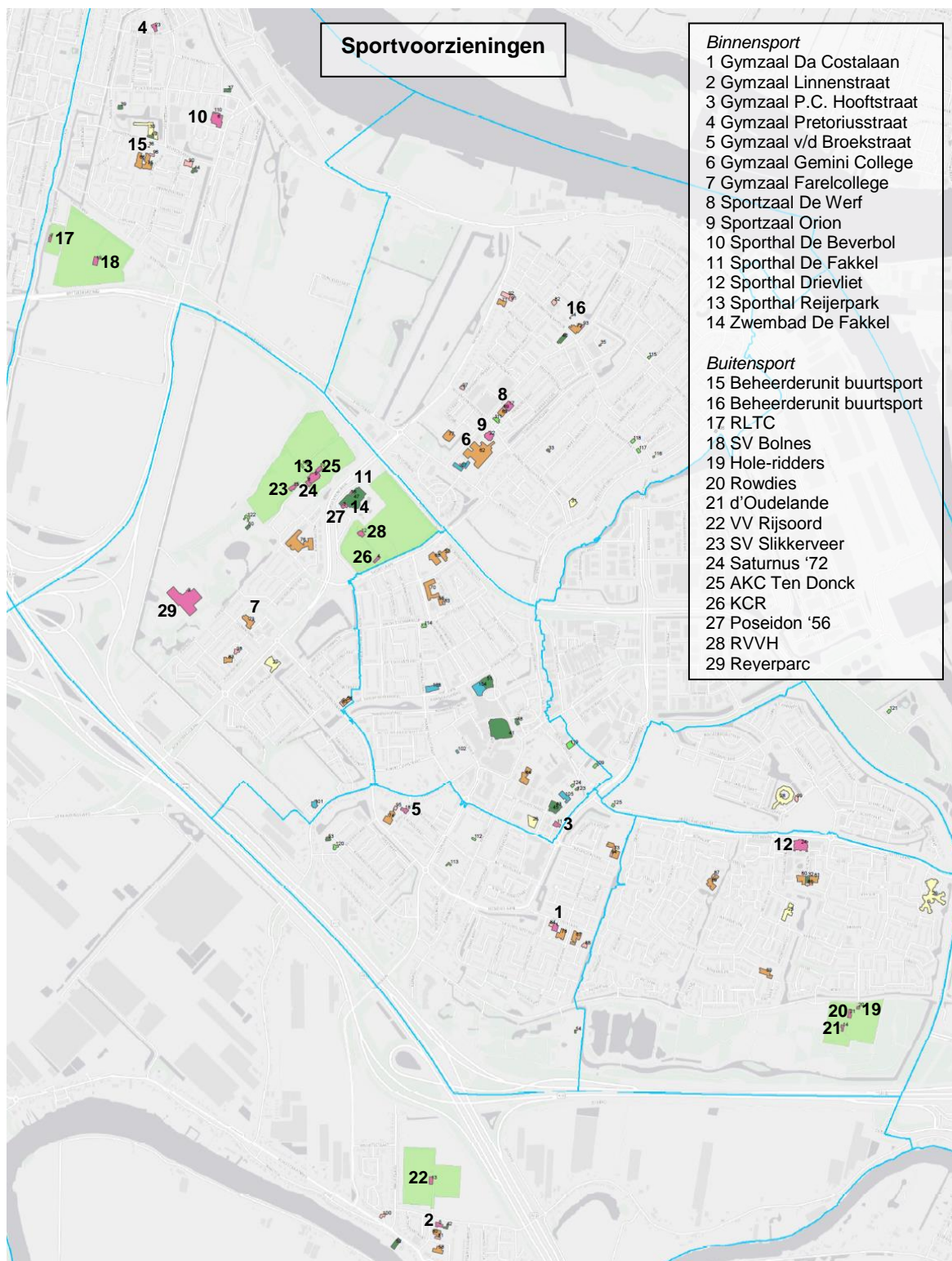
¹ Stichting Sporthal Reijerpark bestaat uit: Farelcollege, Saturnus '72 en Ten Donck. Beheer, onderhoud en exploitatie is geheel verantwoordelijkheid stichting.

Buitensport	Adres	Sport	Bouwjaar	Exploitatie	Bijzonderheden
Beheerderunit buurtsport	Noordstraat 50		2008	SenW	<i>Buurtsportlocatie Bolnes</i>
Beheerderunit buurtsport	v. Beethovenstr. 169		2011	SenW	<i>Buurtsportlocatie Slikkerveer</i>
RLTC	Dijkpad 1	tennis	1982	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
SV Bolnes	Kievitsweg 153	voetbal	1965	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
Hole-Ridders	Oosterparkweg 5	midgetgolf	1984	SenW	<i>opstalrecht; opstal en banen eigendom vereniging</i>
Ridderkerk Rowdies	Oosterparkweg 7	honk- en softbal	1970	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
d'Oudelande	Oosterparkweg 9	tennis	1984	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
VV Rijsoord	Vlasstraat 1a	voetbal	1972	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
SV Slikkerveer	Kastanjelaan 28	voetbal	1978	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
Saturnus '72	Kastanjelaan 30	handbal	1978	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
AKC Ten Donck	Kastanjelaan 32	korfball	1978	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
KCR	Sportlaan 6	korfball	1978	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
Poseidon '56	Sportlaan 10	zwemvereniging	1989	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
RVVH	Sportlaan 12	voetbal	1984	SenW	<i>opstalrecht; opstal eigendom vereniging</i>
Reyerparc	Kruisweg 1-3	tennis, squash	1972	Reyerparc Onroerend Goed BV	

Tabel 5.7 Aanbod buitensport Ridderkerk

In Ridderkerk zijn 5 sportparken aanwezig:

- Ridderkerk
 - RVVH
 - KCR
- Reijerpark
 - Saturnus '72
 - SV Slikkerveer
 - Ten Donck
 - Reyeparc
- Oosterpark
 - d'Oudelande
 - Hole Ridders
 - Rowdies
- Bolnes
 - RLTC
 - SV Bolnes
- Rijsoord
 - VV Rijsoord

Figuur 3.1 Ligging sportvoorzieningen

3.5. Huisvestingsvraag sportaccommodaties

In onderstaand overzicht is de bezetting van het zwembad en de binnensportaccommodaties weergegeven. De gegevens zijn afkomstig uit signaleringsverslagen van SenW.

Zwembad De Fakkel Bezoekersaantallen	1e kwartaal		2e kwartaal		3e kwartaal		4e kwartaal	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Vrijzwemmen	34.134	35.740	85.131	83.977	147.540	139.902	176.108	165.225
Doelgroepen	3.260	3.711	6.514	6.757	8.120	8.645	9.475	12.170
Zwemlessen	10.490	11.077	21.499	21.742	26.039	27.205	33.596	37.419
Schoolzwemmen	2.769	2.048	5.002	3.113	5.805	4.107	6.835	6.037
Verenigingen	7.573	7.384	15.228	14.352	17.745	17.196	21.741	23.564
Totaal	58.226	59.960	133.374	129.941	205.249	197.055	247.755	244.415

Sportaccommodaties Bezettingpercentages	1e kwartaal				2e kwartaal				3e kwartaal				4e kwartaal			
	2013		2014		2013		2014		2013		2014		2013		2014	
	O	V/I	O	V/I	O	V/I	O	V/I	O	V/I	O	V/I	O	V/I	O	V/I
Sporthal Drievliet	68%	72%	59%	70%	68%	39%	75%	35%	63%	56%	54%	57%	52%	75%	50%	64%
Sporthal Beverbol	98%	57%	64%	64%	103%	33%	68%	23%	58%	49%	48%	42%	42%	70%	45%	64%
Sporthal De Fakkel	105%	77%	100%	67%	105%	33%	107%	31%	98%	55%	107%	52%	105%	70%	109%	68%
Sportzaal De Werf, Moer 1	0%	0%	45%	100%	0%	0%	78%	100%	47%	0%	73%	52%	75%	44%	70%	77%
Sportzaal De Werf, Moer 2	0%	0%	84%	60%	0%	0%	88%	59%	54%	0%	88%	24%	85%	36%	80%	65%
Sportzaal Orion	102%	29%	109%	20%	110%	0%	106%	0%	103%	0%	107%	0%	105%	19%	107%	16%
Gymzaal Gr. Lodewijkstraat	86%	58%	0%	0%	92%	57%	0%	0%	40%	20%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Gymzaal PC Hoofdstraat	87%	42%	58%	54%	88%	46%	58%	62%	73%	49%	63%	54%	62%	50%	59%	44%
Gymzaal Pretoriusstraat	72%	23%	65%	30%	78%	23%	72%	32%	75%	30%	84%	30%	70%	30%	85%	23%
Gymzaal v/d Broekstraat	75%	41%	77%	30%	83%	25%	76%	25%	92%	27%	71%	26%	86%	53%	60%	35%
Gymzaal Da Costalaan	94%	57%	85%	48%	100%	47%	86%	46%	93%	50%	89%	48%	80%	33%	77%	53%
Gymzaal Linnenstraat	39%	26%	38%	26%	42%	18%	41%	24%	43%	22%	51%	26%	40%	25%	53%	32%
Speelzaal Beverbol	0%	26%	0%	26%	0%	26%	0%	18%	0%	28%	0%	23%	0%	26%	0%	28%

O = onderwijs

V/I = verenigingen / incidenteel

Sportaccommodaties Bezettingpercentages	2014 Onderwijs				2014 Sport				> 70% > 40% < 40% uitgangspunt capaciteit - PO: 27 uur/week - VO: 33 uur/week - sport: 48 uur/week
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	
	Sporthal Drievliet	59%	75%	54%	50%	70%	35%	57%	
Sporthal Beverbol	64%	68%	48%	45%	64%	23%	42%	64%	
Sporthal De Fakkel	100%	107%	107%	109%	67%	31%	52%	68%	
Sportzaal De Werf, Moer 1	45%	78%	73%	70%	100%	100%	52%	77%	
Sportzaal De Werf, Moer 2	84%	88%	88%	80%	60%	59%	24%	65%	
Sportzaal Orion	109%	106%	107%	107%	20%	0%	0%	16%	
Gymzaal PC Hoofdstraat	58%	58%	63%	59%	54%	62%	54%	44%	
Gymzaal Pretoriusstraat	65%	72%	84%	85%	30%	32%	30%	23%	
Gymzaal v/d Broekstraat	77%	76%	71%	60%	30%	25%	26%	35%	
Gymzaal Da Costalaan	85%	86%	89%	77%	48%	46%	48%	53%	
Gymzaal Linnenstraat	38%	41%	51%	53%	26%	24%	26%	32%	
Speelzaal Beverbol	niet geschikt voor onderwijs				26%	18%	23%	28%	

(de bezettingpercentages in 2015 zijn vrijwel nagenoeg gelijk aan 2014)

Opmerkingen:

- Bezetting gymnastiekonderwijs Linnenstraat (Rijsoord) is laag, maar deze voorziening is benodigd in deze wijk, in verband met de twee aanwezige scholen.
- Naar verwachting zal het Farelcollege in 2017 de dislocatie aan de Platanenstraat 6 gaan verlaten. In dit schoolgebouw is een gymzaal aanwezig, waar de school gebruik van maakt. In het geval van sloop van deze accommodatie, dient de gymnastiekbehoefte opgevangen te worden in de bovenstaande bestaande sportvoorzieningen.
- SenW heeft in opdracht van OZHW – als juridisch eigenaar van het gebouw – de exploitatie van Orion verzorgd. Per zomer 2015 voert OZHW de exploitatie zelf uit.

4. Welzijn

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de visie ten aanzien van Welzijn. Achtereenvolgens komt aan bod: de visie van de Rijksoverheid (§ 4.1) en de visie van de gemeente Ridderkerk (§ 4.2).

4.1. Rijksoverheid

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft de ambitie om iedereen zo lang mogelijk gezond te houden en zieken zo snel mogelijk beter te maken. Ook wil het ministerie mensen met een beperking ondersteunen en maatschappelijke participatie bevorderen.

4.2. Ridderkerk

Momenteel wordt het welzijnskader 2016- 2021 “*gewoon mee doen*” ontwikkeld. Welzijn is een breed begrip wat op vele manieren omschreven kan worden. Om duidelijk te maken wat we bedoelen als we in Ridderkerk over welzijn praten, gebruiken we de volgende begripsomschrijving:

Welzijn is een gevoel van welbevinden, door sommigen ook wel beschreven als geluk. Met welzijn wordt bedoeld dat het zowel lichamelijk, als geestelijk als sociaal goed met een persoon gaat (bron: Ensie.nl).

De Ridderkerkse welzijnsvisie is: In Ridderkerk stellen wij de Ridderkerker centraal en zetten in op de eigen kracht, het eigen netwerk en de talenten van onze inwoners.

De gemeente Ridderkerk ontwikkelt zich steeds meer als partner in beleidsontwikkeling en uitvoering. Het uitvoeren van de welzijnsvisie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en maatschappelijke partners, maar vooral ook van de inwoners van Ridderkerk. De gemeente zal zich vooral bezig houden met het ‘zorgen dat’ door bijvoorbeeld mogelijke barrières weg te nemen en verbindingen te leggen. Waar nodig vervult de gemeente de rol van regisseur.

De Ridderkerker staat centraal in het welzijnsbeleid en speelt een belangrijke rol bij de keuzes die we maken. We doen eerst een beroep op de talenten en het netwerk van onze inwoners, dan op de voorzieningen in de wijk en vervolgens op de ondersteuning en hulp van professionals.

Er zijn vele begrippen die samenhangen met welzijn. Eerder zijn onder andere genoemd zelfredzaamheid en samenredzaamheid. In dit welzijnskader hebben we de termen samengebracht in vier centrale bouwstenen die bijdragen aan het welzijn van onze inwoners. Deze bouwstenen zijn met elkaar verbonden en kennen een ambitie: eigen kracht/talenten, participatie, preventie en ondersteuning. Zij vormen onze centrale uitgangspunten.

Ridderkerk wil graag dat zoveel mogelijk aan de maatschappelijke organisaties en onze inwoners overlaten. Dit past bij zelfredzaamheid en zij weten wat er nodig is. De gemeente scheidt de kaders en kan faciliteren indien nodig. De gemeente is aanjager en verbinder. Er moeten verbindingen gezocht worden waarbij niet direct wordt uitgegaan van professionele ondersteuning. In sommige gevallen is de gemeente de regisseur.

Binnen het welzijnskader is ook een mantelzorgbeleid en vrijwilligersbeleid opgesteld.

De volgende welzijnskaders gelden eveneens voor de gemeente Ridderkerk:

- Beleidskader Participatiewet, 2014.
- Beleidsplan Wmo, 2015.
- ‘Gewoon opgroeien’ integraal Jeugdskader Ridderkerk, 2015.
- kadernota ‘Bewegend verbinden’, 2015.
- ‘Positieve gezondheidszorg’, 2014.
- ‘Veranderen in Kracht’, Coalitieakkoord 2014-2018.
- ‘Woningbouwstrategie’, 2011.

4.3. Stichting Sport en Welzijn

Stichting Sport en Welzijn (SenW) is in Ridderkerk de partner voor het uitvoering geven aan het sport- en beweegbeleid en het werken aan een zinvolle vrije tijd besteding. Sport en Welzijn geeft in opdracht van de gemeente uitvoering aan het beheren, onderhouden en exploiteren van alle aan haar opgedragen accommodaties en aan het activeren van zoveel mogelijk burgers tegen zo laag mogelijke kosten.

Stichting Sport en Welzijn en Karaat hebben samen de beleidsnota "Een sluitende Welzijnsketen in Ridderkerk" opgemaakt. Deze notitie vormt de basis voor de invulling van een nauwe samenwerking tussen Karaat en Stichting Sport en Welzijn.

4.4. Welzijn

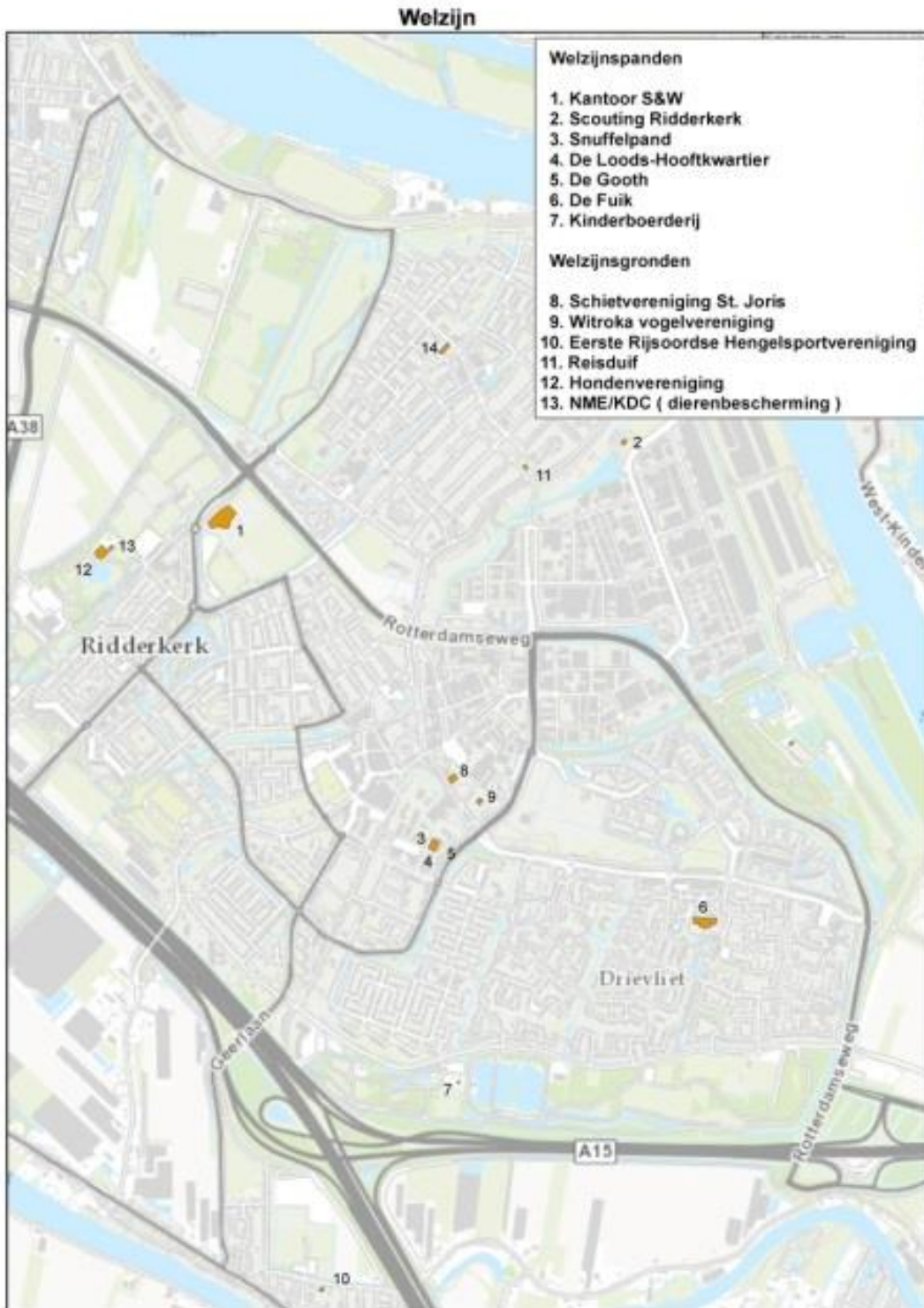
In de onderstaande tabellen is het aanbod van welzijnsaccommodaties en gronden weergegeven welke eigendom zijn van de gemeente Ridderkerk. Op de volgende pagina is een plattegrond opgenomen.

Naam	Adres	Eigendom gebouw	Bouwjaar (BAG)
Kantoor S&W	Sportlaan 8/10	Gemeente	1989
Scouting Ridderkerk (st. Joris en Fl. Nightingale)	Bad Powellstraat 4	Gemeente	1930
Snuffelpand	P.C. Hooftstraat 4	Gemeente	1972
De Loods - Hoofkwartier	P.C. Hooftstraat 4a	Gemeente	1972
De Gooth	P.C. Hooftstraat 4b	Gemeente	
De Fuik	Voor 10	Gemeente	1982
Kinderboerderij	Oosterparkweg 17	Gemeente	1981

Figuur 4.1 Welzijn panden

Naam	Adres	Eigendom grond	Bouwjaar (BAG)
Schietvereniging St Joris	Westmolendijk 41	Gemeente	
Witroka vogelvereniging	Westmolendijk 99	Gemeente	
Eerste Rijsoordse Hengelsp	Vlasstraat 10	Gemeente	
Reisduif	Prinses Irenestraat 4	Gemeente	
Hondenvereniging	Kastanjelaan 27	Gemeente	
NME / KDC (dierenbescherm)	Kastanjelaan 27	Gemeente	
WVC Slikkerveer	Reijerweg 62	Gemeente	

Figuur 4.2 Welzijn gronden

Figuur 4.3 kaart welzijnsponden

5. Cultuur

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de visie ten aanzien van cultuur. Achtereenvolgens komt aan bod: de visie van de Rijksoverheid (§ 5.1) en de visie van de gemeente Ridderkerk (§ 5.2).

5.1. Rijksoverheid

De rijksoverheid draagt bij aan een sterke cultuursector die minder afhankelijk wordt van de overheid. Tegelijkertijd blijft de overheid verantwoordelijk voor een hoogwaardig cultureel aanbod in het hele land. De rijksoverheid heeft voor de periode 2013-2016 de beleidsnota "meer dan kwaliteit: een nieuwe visie op cultuurbeleid" opgesteld.

- De belangrijkste speerpunten in het landelijke cultuurbeleid 2013-2016 zijn:
- Cultuureducatie: zoveel mogelijk kinderen en jongeren komen in aanraking met de rijkdom van cultuur
- Vernieuwing en talent: kunstinstellingen krijgen de mogelijkheid kunst te ontwikkelen en te laten zien die nog niet bij een breed publiek bekend is
- Ondernemerschap: instellingen versterken hun band met (mogelijke) financiers, boren andere inkomstenbronnen aan en zoeken nieuwe markten. Op die manier vergroten zij hun inkomsten. De instellingen krijgen hierbij ondersteuning van het Rijk.
- Internationalisering: de culturele sector heeft mogelijkheden om zich internationaal te presenteren. Bijvoorbeeld door uitwisseling van kunst of in kunst- en cultuurprogramma's.

5.2. Gemeente Ridderkerk

Momenteel is in de gemeente Ridderkerk nog geen cultuurbeleid. Er wordt uitgegaan van het Rijksbeleid op dit vlak. De komende jaren moet een nieuw cultuurbeleid worden opgesteld.

In de onderstaande tabellen is het aanbod van cultuuraccommodaties weergegeven, inclusief informatie over het eigendom.

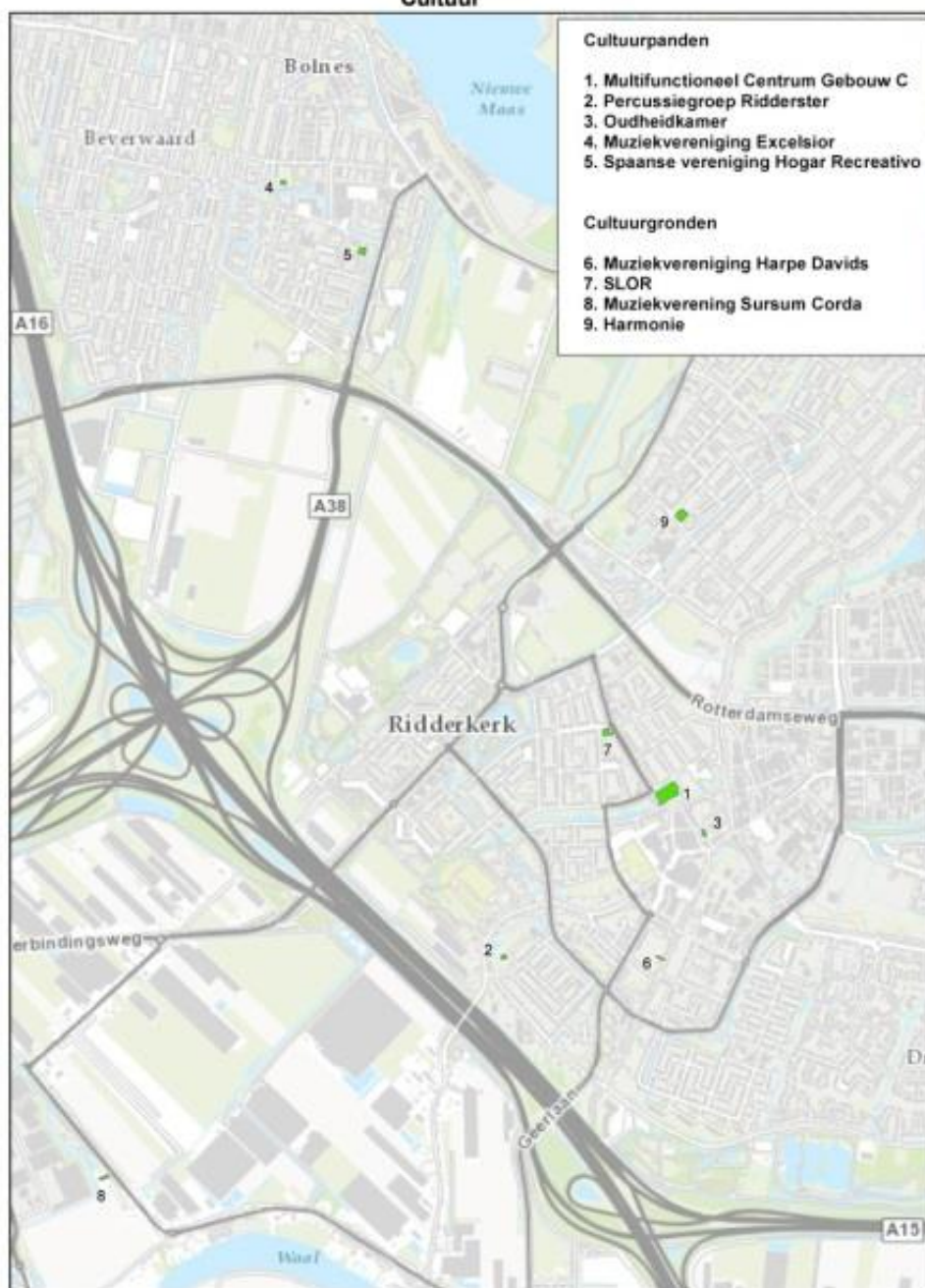
<i>Naam</i>	<i>Adres</i>	<i>Eigendom gebouw</i>	<i>Bouwjaar (BAG)</i>
Multifunctioneel Centrum Gebouw C	Koningsplein 2-5	Gemeente	2004
Percussiegroep Ridderster	Anjerstraat 4	Gemeente	1965
Oudheidkamer	Kerksingel 26/27	Gemeente	1840
Muziekvereniging Excelsior	Maaslaan 37	Gemeente	1970
Spaanse vereniging Hogar Recreativo	Noordstraat 56	Gemeente	1973

Figuur 5.1 cultuur panden

<i>Naam</i>	<i>Adres</i>	<i>Eigendom gebouw</i>	<i>Bouwjaar (BAG)</i>
Muziekvereniging Harpe Davids	Kerkweg 80	Harpe Davids	1960
SLOR	Savorin Lohmanstraat 1	SLOR	1966
Muziekvereniging Sursum Corda	Rijksstraatweg 287	Sursum Corda	1930
Harmonie	Prinsenstraat 76	Harmonie	1962

Figuur 5.2 cultuur gronden

Cultuur

Figuur 5.3 overzichtskaart cultuur panden en gronden

6. Overige panden en gronden

Naast de accommodaties met de specifieke functies onderwijs, sport, kinderopvang, cultuur en welzijn, heeft de gemeente Ridderkerk ook een aantal panden in bezit die benodigd zijn voor de uitvoering van algemene gemeentelijke taken. Denk hierbij aan het gemeentehuis, brandweerkazerne, gronden voor rijwielstallingen en uitvaartvoorzieningen.

In de onderstaande tabellen zijn deze panden en gronden weergegeven:

Naam	Adres	Eigendom	Bouwjaar (BAG)
Gemeentehuis	Koningsplein 1	Gemeente	1979 / 2004
Gemeentewerf	P.C. Hooftstraat 2	Gemeente	1972
Gemeentewerf / Plantsoenpost	Industrieweg 10	Gemeente	1993
Depot Gorzenweg	Gorzenweg	Gemeente	
Woning	Juliana van Stolbergstraat 2	Gemeente	1955
Woning	Molensteeg 34	Gemeente	1920
Woning	Molensteeg 36	Gemeente	1920
Woning	Amaliastraat 32	Gemeente	1950
Woning	Middenmolendijk 149	Gemeente	1903
Brandweerkazerne	Troelstrastraat 2	Gemeente	2002
Toren Singelkerk	Kerksingel 1	Gemeente	1920
Aula Rusthof	Lagendijk 50	Gemeente	1930
Vredeshof dienstgebouw	Lagendijk 112	Gemeente	1950/1986
Vredeshof rouwcentrum	Lagendijk 114	Gemeente	1999

Figuur 6.1 overige panden

Naam	Adres	Eigendom
Voormalig Albeda / huishoudschool	Koninginneweg 150	Gemeente
Voormalige dislocatie OBS De Botter	Windmolen 110/111	Gemeente
Voormalig Da Vinci	De Genestetstraat 2	Gemeente

Figuur 6.2. overige panden leegstand

Naam	Adres	Eigendom
Rijwielstalling	Torenmolen 1	Gemeente
Rijwielstalling	Louise de Colignylaan 1a	Gemeente

Figuur 6.3. overige gronden

6.1. Algemeen overige panden

De hiervoor vermelde overige panden zijn nodig voor de uitvoering van gemeentelijke taken, aangekocht vanwege strategische visie of ontwikkeling, of zijn van oudsher in bezit van de gemeente.

Van twee panden is momenteel sprake van een huisvestingsontwikkeling:

Mr. Troelstrastraat 2 (brandweerkazerne)

De Veiligheidsregio heeft een aanvraag ingediend voor aanpassing van het huurcontract van MR. Troelstrastraat 2. Momenteel worden de onderhandelingen gevoerd over een nieuwe huursituatie.

Lagendijk 112 en 114 (Vredeshof)

Voor begraafplaats Vredeshof loopt separaat een verkenning naar modernisering. Dit wordt de komende tijd verder uitgewerkt.

6.2. Leegstand

Momenteel staan een aantal panden in de gemeente Ridderkerk leeg:

Koninginneweg 150:

Koninginneweg 150 is in tijdelijk beheer gegeven aan leegstandsbeheerder Villex. In het pand zijn startende bedrijfjes of bedrijfjes in de creatieve sector gevestigd.

Windmolen 110/111

Voor dit pand wordt nog een passende bestemming gezocht. Het is aan de onderwijsbestemming onttrokken.

De Genestetstraat 2

Op dit moment wordt bekeken om hier een pilot voor maatschappelijk invulling (wijkactiviteiten) te realiseren door en voor bewoners. Daarnaast wordt nog steeds bekeken of hier het kenniscentrum duurzaamheid gevestigd kan worden.

7. Maatschappelijk vastgoed

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de visie ten aanzien van Maatschappelijk Vastgoed. Achtereenvolgens komt aan bod: de Wet Markt & Overheid (§ 7.1), Nota Maatschappelijk Vastgoed (§ 7.2), Kwalitatieve eisen (§ 7.3), en Duurzaamheid (§ 7.4).

7.1. Wet Markt & Overheid

Op 1 juli 2012 is de Wet Markt & Overheid in werking getreden. Deze wet bevat gedragsregels voor overheden die economische activiteiten verrichten. Doelstelling van de wet is dat overheden en overheidsbedrijven bij het verrichten van economische activiteiten eerlijk concurreren met bedrijven. De volgende activiteiten vallen ook onder deze wet:

- Verhuur en exploitatie van sportaccommodaties;
- Verhuur van maatschappelijk vastgoed.

Één van de gedragsregels betreft het in rekening brengen van de integrale kostprijs. Voor de verenigingen en instellingen die gebruik maken van de gemeentelijke (sport)accommodaties zou dit resulteren in een veel hoger huurtarief waarmee een reëel risico ontstaat dat verenigingsactiviteiten – door de beperkte financiële armslag van verenigingen – niet of niet volledig meer kunnen plaatsvinden. Het wegvallen van deze verenigingsactiviteiten zou een onverantwoorde aanslag betekenen op de sociale basisinfrastructuur in Ridderkerk.

De wet kent een aantal uitzonderingen. Een van die uitzonderingen is dat de wet niet van toepassing is als de gemeenteraad gemotiveerd besluit dat bepaalde activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden. Er moet daarbij sprake zijn van een breed belang zoals: volksgezondheid, maatschappelijke zorg en welzijn, culturele activiteiten, ruimtelijke ordening en veiligheid.

Op 10 september 2015 is door de gemeenteraad besloten om voor diverse maatschappelijke (sport)accommodaties een Algemeen Belang af te kondigen, waarmee de Wet Markt & Overheid niet van toepassing is op deze accommodaties. Dit laat overigens onverlet dat het beleid van de gemeente Ridderkerk gericht is op kostendekkendheid.

7.2. Nota Maatschappelijk Vastgoed

Op basis van de “Nota Maatschappelijk Vastgoed” d.d. oktober 2013 heeft de gemeenteraad op 28 november 2013 de onderstaande “spelregels vastgoedbeleid” vastgesteld.

- A. De organisator van de activiteiten is primair verantwoordelijk voor de invulling van de eigen accommodatiebehoefte*
 - Dat betekent dat niet de gemeente maar de organisator van de activiteiten zijn eigen accommodatiebehoefte regelt. De gemeente vult de accommodatiebehoefte voor bijvoorbeeld een vereniging niet langer automatisch in.
- B. Eventuele ondersteuning door de gemeente van een gebruiker van een accommodatie vindt bij voorkeur plaats via het verstrekken van directe subsidie (dus faciliteren i.p.v. accommoderen)*
 - De gemeente kan een directe subsidie geven voor het dekken van kosten voor de benodigde accommodatie van een prestatie of activiteit die bijdraagt aan de maatschappelijke doelstelling van de gemeente.
 - De ontvanger van directe subsidie regelt daarmee ook de eigen accommodatie.
- C. Uitgangspunt voor huisvesting is kostendekkendheid (voor maatschappelijke activiteit in een gemeentelijke accommodatie) of marktconforme huur*
 - Als de gemeente een accommodatie beschikbaar stelt aan een niet commerciële huurder voor een activiteit die bijdraagt aan de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente is kostendekkendheid het uitgangspunt.

- Voor verhuur van gemeentelijke accommodaties rekent de gemeente een commerciële prijs als het gaat om een commerciële instelling of privé persoon of een activiteit, die niet bijdraagt aan een maatschappelijke doelstelling.

D. Volgorde voor verhuur van accommodaties in beheer en eigendom van de gemeente

- Gemeentelijke accommodaties verhuurt de gemeente aan partijen, die bijdragen aan de inhoudelijke maatschappelijke doelstellingen waaraan een vastgoedconsequentie zit.
- De volgorde voor verhuur van de maatschappelijke accommodaties is als volgt:
 - Onderwijsinstellingen.
 - Maatschappelijke en non profit organisaties, die bijdragen aan maatschappelijke doelstellingen van de gemeente.
 - Andere organisaties.
- Vastgoed moet zoveel mogelijk multifunctioneel worden gebruikt. Een partij heeft het alleenrecht op het gebruik van een accommodatie als de bezettingsgraad minimaal 70% is.

E. Transparantie over ondersteuningsbeleid intern en extern

8. De gemeente is transparant over haar ondersteuningsbeleid. De verschillen in kosten die de gemeente vergoed worden inzichtelijk en uitgaven worden verantwoord. Dat betekent dat de verschillen in ondersteuning duidelijk worden.

Het invoeren van bovenstaande spelregels kost tijd, onder andere als gevolg van lopende contracten en de benodigde “omschakeling” in denk- en werkwijze bij gebruikers. Bij nieuwe initiatieven hanteert de gemeente bovenstaande spelregels als uitgangspunt.

7.3. Kwalitatieve wensen en eisen

De kwalitatieve wensen en eisen ten aanzien van de huisvesting van onderwijs, kinderopvang en sport verschillen uiteraard per instelling en gebruiker, maar in het algemeen kunnen – mede op basis van de input uit de voorgaande hoofdstukken – de volgende kwalitatieve eisen en wensen worden gesteld:

- gebouwen moeten in een goede bouwkundige staat verkeren;
- gebouwen dienen over voldoende ondersteunende ruimten te beschikken;
- de route naar gebouwen dient veilig te zijn, evenals de gebouwen zelf;
- gebouwen dienen bij voorkeur geschikt te zijn voor multifunctioneel gebruik t.b.v.:
 - inhoudelijke samenwerking;
 - dubbel gebruik van ruimten.
- benodigde voorzieningen die niet binnen een gebouw aanwezig zijn, maar wel benodigd zijn voor het primaire proces, dienen bij voorkeur op loopafstand aanwezig te zijn;
- de grootte van de voorziening is afgestemd op de schaal van de omgeving/ buurt;
- leegstand en tijdelijke huisvesting dient zoveel mogelijk te worden vermeden;
- er moet voldoende buiten(speel)ruimte aanwezig zijn;
- er moet ingezet worden op verduurzaming van accommodaties (zie § 4.4).

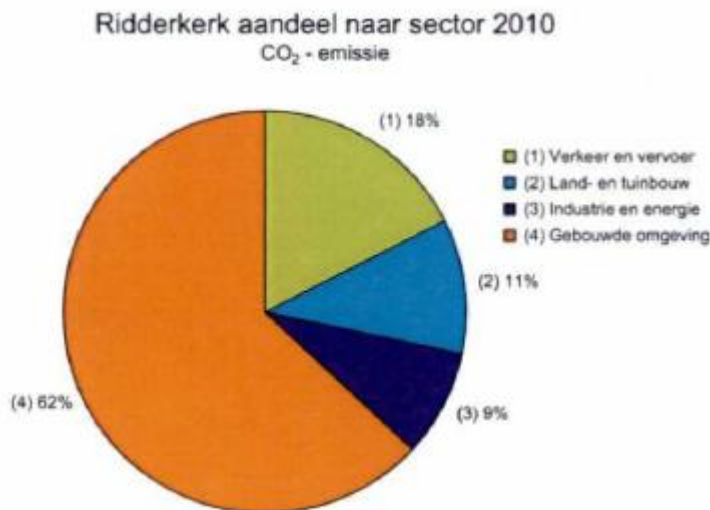
7.4. Duurzaamheid

Beleid

Het verduurzamen van gemeentelijke accommodaties staat hoog in het vaandel en wordt derhalve integraal opgenomen in dit plan. De redenen hiervoor zijn:

- Het verduurzamen van gemeentelijke accommodaties levert een CO₂-reductie op. De grootste bijdrage aan de CO₂-uitstoot in Ridderkerk wordt namelijk geleverd door de sector “gebouwde omgeving”, zo blijkt uit de CO₂ monitor van de stadsregio Rotterdam (zie figuur 4.1). De gebouwde omgeving levert 62% van de totale uitstoot van de gemeente.
- Het leidt tot lagere energielasten.
- De overheid zodoende het goede voorbeeld geeft op het gebied van duurzaamheid waaronder energiebesparing.
- De gebouwkwaliteit kan verbeteren, wat leidt tot een kwalitatief hoogwaardig vastgoed met een betere verhuurbaarheid en tevreden gebruikers.

- De gemeente bij verschillen accommodaties te maken heeft met de verplichting vanuit Wet Milieubeheer om alle rendabele energiebesparende maatregelen (maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of korter) te treffen
- De gemeente de verplichting heeft om een energielabel te laten opstellen en vervolgens op te hangen voor alle gebouwen vanaf 1000m² waar de gemeente publieke dienst verleent (gemeentehuis, zwembaden, sporthallen en dergelijke).
- De gemeente vanaf 2015 100 procent duurzaam in dienen te kopen.

Figuur 4.1: CO₂ emissie Ridderkerk 2010

Wettelijk

Het Europees beleid is erop gericht dat nieuwe gebouwen geen of heel weinig energie gebruiken. Per 2015 geldt een aanscherping van de energieprestatie eisen voor woningen en voor utiliteitsgebouwen. Een verdere verlaging van de energieprestaties is als volgt gefaseerd: het streven is de aanscherping naar bijna energieneutraal voor overheidsgebouwen vanaf 31 december 2018 in te laten gaan. Voor alle andere gebouwen is de ingangsdatum 31 december 2020.

Boven wettelijk

Boven de wettelijke eisen, is het beleid van de gemeente Ridderkerk erop gericht bestaande bouw versneld te verduurzamen. Dit door een mix aan maatregelen in te zetten in de uitvoering.

Onder versneld verduurzamen wordt verstaan het besparen van energie bij bestaande gemeentelijke gebouwen van minimaal 3% per jaar (in 2030 moet voor gebouwen minimaal label A bereikt zijn) en het duurzaam opwekken van energie. Energievoorzieningen dienen een bekend beeld in de gemeente te worden; van groene daken en zonnepanelen tot waar mogelijk het benutten van aardwarmte en restwarmte.

Stand van zaken

Op natuurlijke momenten zijn stappen gezet om besparing- en duurzaamheidsdoelstellingen te behalen. Voorbeelden hiervan zijn: het realiseren van led verlichting in de parkeergarage en de raadszaal, het groen inkopen van stroom en gas en de realisatie van zonnepanelen. Kortom, de eerste fundamenten worden continue gelegd. Het is echter ook duidelijk geworden dat het huidige tempo van verduurzaming betreffende de gemeentelijke gebouwen te laag is en veel kansen blijven liggen. Dit is deels te verklaren door onder andere de onbekendheid met potentiële investeringsmogelijkheden, gebrek aan expertise, maar ook door barrières van de verwachte benodigde capaciteit.

De grotere, strategische, integrale, versnelde transitie naar duurzamere gemeentelijke gebouwen is dus nog niet in gang gezet / uitgevoerd. Het is van belang te onderzoeken hoe deze transitie gerealiseerd kan worden. Hierbij spelen onder andere de volgende vragen: hoe kan deze transitie gefinancierd worden (bijvoorbeeld met marktpartijen of met fondsen)? Hoe kunnen risico's afgedekt worden? Welke afspraken moeten er gemaakt worden over investeringen versus opbrengsten (split incentive)? En hoe kunnen we komen tot positieve business case? De aanpak hiervan wordt beschreven in de volgende paragraaf.

Uitvoering

Voor het uitvoeren van bovenstaande visie worden de volgende financiële constructies onderzocht en projecten opgezet, namelijk:

Elena

Achtergrond & context

De ELENA faciliteit van de Europese Unie stelt subsidies beschikbaar aan (decentrale) overheden voor een deel van de proceskosten die gemaakt moeten worden om te komen tot investeringen in projecten die zich richten op het vergroten van energie efficiëntie en/of het opwekken van duurzame energie. ELENA dekt hierbij maximaal 90% van de aangevraagde *proceskosten*, waarbij de totale investeringskosten uiteindelijk minimaal 20 keer hoger moeten zijn dan de in het voortraject gesubsidieerde proceskosten. Samen met de regiogemeenten stelt Ridderkerk momenteel een investeringsprogramma op voor het verduurzamen van gemeentelijke accommodaties. Doordat er gezamenlijk een regionaal programma wordt opgesteld wordt er een investeringsniveau gerealiseerd dat binnen de breedtes van ELENA ligt (minimaal €30 miljoen).

De subsidie kan worden ingezet voor alle kosten die nodig zijn om investeringen voor te bereiden, te implementeren en om de financiering te regelen. Praktisch gaat het dan om het verfijnen van het investeringsprogramma, marktonderzoek, business cases opstellen en het begeleiden van aanbestedingen en contractmanagement.

Voorwaarden

Belangrijke voorwaarden vanuit de ELENA faciliteit zijn:

- Er dient een investeringsprogramma te zijn van tussen de €30 en €50 miljoen.
- Het investeringsprogramma wordt gevormd door de te realiseren investeringen in verduurzaming/energiebesparing.
- Met de investering dient een versnelling ten aanzien van duurzaamheid te worden gerealiseerd.
- De gemeente dient garant te staan voor de subsidie. Na afloop van de subsidie dient een investering te worden gerealiseerd die minimaal 20 keer de ontvangen subsidie som omvat. Indien deze investering niet wordt gerealiseerd, moet de ontvangen subsidie (naar rato) worden terugbetaald.

Voordelen ELENA

De beschikbare middelen zorgen ervoor dat voor de deelnemende gemeenten minder kosten maken voor het proces van verduurzamen, wat leidt tot een kortere terugverdientijd op deze investeringen en lagere initiële investeringen. Een ander belangrijk voordeel is dat er collectief gekeken wordt naar de wijze waarop de verduurzaming het beste kan plaatsvinden. Er komt capaciteit beschikbaar om overkoepelend onderzoek te doen naar concrete maatregelen, maar ook naar de voordelen van gezamenlijke inkoop en financiering.

Planning

In 2016 voltooit de regio gezamenlijk het investeringsprogramma, welke voor Ridderkerk gebaseerd zal zijn op geplande investeringen uit het IAP. In het voorjaar zal dit voorgesteld worden aan de gemeenteraad van Ridderkerk. De verwachte kosten zijn 10 procent op de totaal som voor verduurzaming.

7.4.1 Duurzaamheid en IAP

Bij de uitwerking van het integraal accommodatieplan zal uiteraard rekening worden gehouden met de hiervoor vermelde ambities en vereisten op gebied van duurzaamheid. Zowel bij de uitvoering van nieuwbouw- en renovatieprojecten als bij de stimulering van sportverenigingen om duurzaam met hun accommodatie om te gaan.

Vanuit maatschappelijk belang, maar ook vanuit sociaal en economisch oogpunt vervult sport een belangrijke functie. Een ander aspect is dat de financiële positie voor sportverenigingen verslechtert, waardoor het verlagen van (energie)lasten voor de verenigingen een belangrijk onderwerp is. De energierekening is vaak een belangrijke, stevige kostenpost. De sportverenigingen kunnen dan ook profiteren van een duurzame sportaccommodatie en duurzame voorzieningen, zoals de buitenverlichting.

Er zijn diverse initiatieven in Ridderkerk om sportaccommodaties te verduurzamen. De verschillende sportverenigingen met hun diversiteit in gebouwtypes, functies, eigendom, gebruik, beheer en exploitatie, maakt het nu nog niet mogelijk om op een structurele, effectieve en één en dezelfde wijze sportverenigingen te ondersteunen bij het verlagen van hun energierekening.

Derhalve wil de gemeente Ridderkerk een plan ontwikkelen in 2016 ten behoeve van alle sportverenigingen. Voorbeelden zijn de inrichting van een revolverend fonds en het aanbieden van energiescan.